

TÜRI ÜHISGÜMNAASIUM

VALIKKURSUS „RELIGIOONIÕPETUS“

Aine

Religiooniõpetus on üldhariduslik õppeaine, mis tutvustab erinevaid usundeid, hoiakuid ja maailmavaateid. Religiooniõpetuse eesmärk on tutvustada õpilastele erinevaid kultuur ja nende eripärasid ning aidata orienteeruda mitmekesisel maailmas.

Religiooniõpetuse näol ei ole tegemist ühe religiooni õpetamisega, vaid ainega, mille sisuks on erinevad maailmausundid, kultuuri ja religiooni seos ning eetika.

Religiooniõpetuses lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;

Religiooniõpetus lähtub ÜRO inimõiguste ülddeklaratsioonis sõnastatud usu- ja mõttevabaduse tunnustamise põhimõttest. Religioonialane haritus on usuvabaduse tagamise eeltingimusi ühiskonnas. Usundiõpetus pole käsitletav ühegi kiriku, koguduse ega usulise ühenduse kuulutustööna.

Gümnaasiumi religiooniõpetuse ülesanne ei ole juhatada õpilasi mingi kindla religiooni juurde. Eesmärk on valmistada õpilasi ette eluks pluralistlikus ühiskonnas ning maailmas, kus tuleb kokku puutuda erinevate religioonide ja maailmavaadete esindajatega. Seetõttu pannakse religiooniõpetuses rõhku selliste oskuste ja hoiakute kujundamisele, millel põhineb üksteisemõistmine, lugupidamine ja avatus ning valmisolek dialoogiks ja koostööks.

Religioonide ja maailmavaadete tundmaõppimine peab lähtuma tasakaalustatud teaduslikust käsitlesest. Tundides õpitakse tundma religioonide mitmekesist pärandit ning tänapäeva nii positiivsetes kui ka probleemsetes ilmingutes.

Religiooniõpetust korraldades ja õpetades peab austama ning arvestama õpilaste koduseid tõekspidamisi.

Erinevate religioonide ja maailmavaadete tundmaõppimine arendab kriitilist mõtlemist, loob võimalusi tegelda eksistentsiaalsete küsimustega ning toetab õpilase maailmavaate kujunemist.

Religiooniõpetuse õppematerjali seostatakse õpilaste varasemate teadmiste ja kogemustega; tähtis on tutvuda kodukoha ja sealsete religiooniga seotud kultuuriväärtustega ning luua seoseid õpilaste küsimuste ja probleemidega.

Soovitav on kaasata õpilasi usundiõpetuse töökava koostamisse.

Gümnaasiumi religiooniõpetuse ainekava koosneb kahest 35-tunnilisest kursusest.

Õppeaine sisaldab kahte kursust: „Maailma usundid ja Eesti usuline maastik” ning „Inimene ja religioon”.

Hindamine

Religiooniõpetuse õpitulemusi hinnates lähtutakse gümnaasiumi riikliku õppekava üldosa ja teiste hindamist reguleerivate õigusaktide käsitlusest. Hindamise täpsem korraldus määratakse kooli õppekavas.

Hinnatakse õpilase teadmisi ja nende rakendamise oskust, üldpädevuste saavutatust suuliste vastuste (esituste), kirjalike ja/või praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust ainekavas taotletavatele õpitulemustele.

Hoiakuid ega väärtusi ei hinnata. Hoiakute ja väärtuste kohta antakse õpilasele tagasisidet. Väärtusi ja hoiakuid võimaldavad analüüsida rollimängud, juhtumianalüüsid ning rühmatöö. Sel juhul ei hinnata mitte ainult tulemust, vaid ka arutluskäiku ja protsessi.

Õpitulemuste kontrollimise vormid peavad olema mitmekesised ning vastavuses õpitulemustega. Õpilane peab teadma, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamise kriteeriumid.

Õppe-ja kasvatuseesmärgid

Gümnaasiumi religiooniõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) oskab suhelda lugupidavalt erinevate maailmavaadete esindajatega ning arutleda maailmavaatelistel küsimustel üle; tunneb enda ja teiste käitumises ära eelarvamusliku suhtumise ning oskab sellele vastu seista nii enda kui ka kaaslaste õiguste rikkumisel;
- 2) toob näiteid usuvabaduse põhimõtete toimimise, piiride ja nende rikkumise kohta ühiskonnas ning religiooni ja poliitika seoste kohta;
- 3) iseloomustab ajaloolisi tegureid religioonide levikul Eestis; tunneb Eestis levinud usulisi liikumisi, nimetab nende õpetuse seisukohti ja igapäevast avaldumist;
- 4) arutleb erinevate maailmavaadete mõju üle inimese ja ühiskonna tasandil nii positiivsetes kui ka probleemsetes ilmingutes; tunneb religiooni uurimise lihtsamaid teaduslikke meetodeid;
- 5) on teadlik oma peamistest väärtushoiakutest ning analüüsib väärtuste rolli enda ja teiste inimeste toimimises; sõnastab oma maailmavaate põhilisi jooni; analüüsib enda maailmavaatelisti tõekspidamisi käsitletud religioonide valguses.

Õpitulemused

Gümnaasiumi usundiõpetuse kursuse läbimise järel õpilane:

- 1) oskab näha religiooni rolli inimese ja ühiskonna elus;
- 2) analüüsib jõukohaseid religioosseid tekste;
- 3) mõistab, et religioossusel on erinev tähendus, religioossus väljendub erineval viisil erinevate inimeste jaoks ja erinevatel eluetappidel ning on seotud ajalooliste teguritega;
- 4) analüüsib religioossete konfliktide põhjusi; tunneb ära eelarvamusliku suhtumise;
- 5) oskab näha religiooni, väärtuste ning moraalsete tõekspidamiste seoseid üksikisiku ja ühiskonna elus; suudab argumenteerides kaasa rääkida tänapäeva eetilistes küsimustes;
- 6) arutleb religioossete ja maailmavaatelistel probleemidel üle;
- 7) teab Eesti usuelu reguleerivate peamiste õigusaktide põhisisu;
- 8) nimetab Eestis levinud suuremaid religioosseid liikumisi ning eristab suuremaid konfessioone ja usulisi rühmitusi:
 - a) tunneb Eestis levinud religioonide ja kirikute sümboolikat;

- b) nimetab nende õpetuslikke põhiseisukohti ning võrdleb õpitud religioonide ja kristlike konfessioonide üldisi erinevusi ning sarnasusi;
- c) võrdleb erinevate religioonide avaldumisvorme igapäevaelus;
- 9) oskab näha religiooni rolli ühiskonnaelus ja inimsuhetes:
- a) mõistab religiooni mõju ühiskonnale;
- b) oskab oma tegevuses arvestada inimeste usulisi tõekspidamisi;
- c) suhtub erinevatesse usulistesse tõekspidamistesse lugupidavalt ja sallivalt, kuid vajaduse korral ka kriitiliselt; reflekteerib oma hoiakute ja suhtumiste üle enda omast erinevasse (usulisse või sekulaarsesse) maailmavaatesse;
- 10) sõnastab oma maailmavaate põhijooni ning võrdleb enda maailmavaatelisi tõekspidamisi käsitletud usundite ja konfessioonide omadega.

Füüsiline õpikeskkond

Kool korraldab valdava osa õpet klassis, kus saab rühmatöök ja ümarlauavestluseks mööblit ümber paigutada.

Kool korraldab arvutit ning internetiühendust vajavate tööde tegemise klassis, kus on vähemalt üks arvuti kahe õpilase kohta.

Kool võimaldab ainekava eesmärke toetavaid demonstratsioonivahendeid (sh DVDsid, CDsid; pilte, filme, videoid, temaatilist lisakirjandust populaarteadusliku ja ilukirjandusena).

Kool võimaldab korraldada õppekäike väljaspool klassiruumi.

KURSUS Maailma usundid ja Eesti usuline maastik

Õppekorraldus

aine maht: 35 tundi

Õppematerjal:

Astu alla rahva hulka. Artiklid ja arvamusi Eesti elanikkonna vaimulaadist. Eesti Kirikute Nõukogu. 2012.

Usulised ja vaimsed ühendused Eestis. Tartu Ülikooli Kirjastus 2012.

Maailma usundid. Peatoimetaja Christian Partridge. Eesti Entsüklopeediakirjastus. 2006.

Maailmareligioonid. Markus Hattstein. Koolibri 2007.

Kogu maailma sümbolid. Varrak 1997.

Pühapaikade atlas. Ersen 2000.

Maailma usundid. Avita 2004.

Usundid. Müüdid. Jumalad. Tavad. Sümbolid. Koolibri 2010.

Kiriku ajalugu ja tänapäev: kristlik eetika. Koolibri 1999.

www.bbc.uk/religion/tools/quizzes/

www.purposegames.com/game/puhakirjad-game

www.eetika.ee/religiooneetika

www.eao.ee

www.wadsworth.com/religion_d/special_features/popups/

www.usundiopetus.weebly.com

Õppesisu

- Religiooni mõiste. Miks on religioone vaja teada? Maailma usuline kaart.
- Religioon ja teadus. Religioonide omavahelised suhted.
- Hinduism.
- Budism.
- Hiina usundid.
- Judaism.
- Islam.
- Kristlus.
- Traditsioonilised usulised ühingud Eestis.
- Muud usulised ühendused ja liikumised Eestis.
- Eesti usuelu korraldus. Olulisi mõtlejaid ja kultuuritegelasi.

KURSUS Inimene ja religioon

Õppekorraldus

ainemaht 35 tundi

Õppematerjal

Usundimaailma suured küsimused. Õpik gümnaasiumile. Jürgenstein, Schihalejev. Koolibri 2011.

Maailma usundid. Peatoimetaja Christian Partridge. Eesti Entsüklopeediakirjastus. 2006.

Maailmareligioonid. Markus Hattstein. Koolibri 2007.

Kogu maailma sümbolid. Varrak 1997.

Pühapaikade atlas. Ersen 2000.

Maailma usundid. Avita 2004.

Usundid. Müüdid. Jumalad. Tavad. Sümbolid. Koolibri 2010.

Kiriku ajalugu ja tänapäev: kristlik eetika. Koolibri 1999.

Usundimaailma suured küsimused. Õpik gümnaasiumile. Jürgenstein, Schihalejev. Koolibri 2011.

www.bbc.uk/religion/tools/qizzes/

www.purposegames.com/game/puhakirjad-game

www.eetika.ee/religiooneetika

www.eao.ee

www.wadsworth.com/religion_d/special_features/popups/

www.usundiopetus.weebly.com

Õppesisu

- **Religiooni põhimõisted.** Religiooni mõiste. Religiooni uurimine. Maailma usuline kaart.
- **Religioonifilosoofia.** Maailmapilt ja maailmavaade. Maailmapildi muutumine ajas. Religioosne ja mittereligioosne maailmapilt. Teadus ja religioon. Eetika ja religioon.
- **Võrdlev usundilugu.** Erinevad jumalakäsitlused. Erinevad inimesekäsitlused. Püha mõiste.
- **Religioonipsühholoogia.** Inimese usuline areng.
- **Religioonisotsioloogia.** Usu- ja südametunnistusvabadus. Religioon ja poliitika. Suhted eri religioonide vahel: koostöö ja konfliktid. Religioon ja kultuur. Fundamentalism.